

Suvestinė redakcija nuo 2024-11-07

Įsakymas paskelbtas: TAR 2023-07-17, i. k. 2023-14705

LIETUVOS MOKSLO TARYBOS PIRMININKAS

ĮSAKYMAS DĖL REIKMINIŲ TYRIMŲ PROJEKTŲ INICIJAVIMO IR ĮGYVENDINIMO TVARKOS APRAŠO PATVIRTINIMO

2023 m. liepos 14 d. Nr. V-384
Vilnius

Vadovaudamasis Lietuvos mokslo tarybos (toliau – Taryba) nuostatų, patvirtintų Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. balandžio 20 d. nutarimu Nr. 375 „Dėl Lietuvos mokslo tarybos nuostatų patvirtinimo“, 19.13 papunkčiu:

1. T v i r t i n u Reikminių tyrimų projektų inicijavimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašą (pridedama).

2. N u r o d a u periodiškai atlikti reikminių tyrimų priemonės poveikio vertinimą siekiant nustatyti priemonės naudą ir efektyvumą sprendžiant valstybei ir visuomenei aktualias problemas ir, esant poreikiui, tikslinti jos projektų inicijavimo ir įgyvendinimo tvarką.

3. P r i p a ž į s t u netekusiu galios Tarybos pirmininko 2020 m. rugpjūčio 4 d. įsakymą Nr. V- 424 „Dėl Reikminių tyrimų projektų inicijavimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ su visais pakeitimais.

Pirmininkas

Gintaras Valinčius

REIKMINIŲ TYRIMŲ PROJEKTŲ INICIJAVIMO IR ĮGYVENDINIMO TVARKOS APRAŠAS

I SKYRIUS BENDROSIOS NUOSTATOS

1. Reikminių tyrimų projektų inicijavimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašas (toliau – Aprašas) nustato reikminių tyrimų projektų inicijavimo, vykdymo ir administravimo Lietuvos mokslo taryboje (toliau – Taryba) tvarką. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu ar kitu teisės aktu skyrus (numačius) tikslinių lėšų suinteresuotos valstybės institucijos pasiūlytų temų reikminiams tyrimams vykdyti, Aprašas taikomas tiek, kiek neprieštarauja Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimui ar kitam teisės aktui, reglamentuojančiam šių tikslinių lėšų panaudojimą.

2. Apraše vartojamos sąvokos:

2.1. **reikminiai tyrimai** – skubūs trumpalaikiai tyrimai pagal valstybei ypač aktualias temas;

2.2. **reikminių tyrimų projektas** – suinteresuotų valstybės institucijų pasiūlytų temų įgyvendinimui skirtas projektas, atrinktas mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros (toliau – MTEP) programinio konkursinio finansavimo būdu;

2.3. **suinteresuotos valstybės institucijos** – Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarija, Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarija, Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarija ir Lietuvos Respublikos ministerijos, kurios, atsiradus poreikiui priimti mokslu grįstus sprendimus, teikia Tarybai reikminių tyrimų temas.

3. Reikminių tyrimų projektai finansuojami iš Tarybai skirtų valstybės biudžeto asignavimų, išskyrus atvejus, nurodytus Aprašo II skyriaus antrame skirsnyje.

4. Reikminių tyrimų stebėsenai ir valdymui sudaromas nuolatinis specializuotas Reikminių tyrimų stebėsenos ir valdymo komitetas (toliau – Valdymo komitetas). Valdymo komitetas sudaromas iš Lietuvos Respublikos Prezidento kanceliarijos ir (ar) Lietuvos Respublikos Seimo kanceliarijos, ir (ar) Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos atstovo (-ų), Tarybos Mokslo ir studijų politikos ekspertų komiteto, Humanitarinių ir socialinių mokslų ekspertų komiteto bei Gamtos ir technikos mokslų ekspertų komiteto (toliau – Tarybos komitetai) pirmininkų ar Tarybos komitetų deleguotų komitetų narių, Tarybos valdybos pirmininko ar Tarybos valdybos deleguoto valdybos nario bei Tarybos pirmininko deleguoto administracijos atstovo. Valdymo komiteto sudėtį, jo pirmininką (juo skiriamas Tarybos valdybos pirmininkas) ir pirmininko pavaduotoją tvirtina Tarybos pirmininkas. Valdymo komitetas veikia pagal Tarybos pirmininko patvirtintą Reikminių tyrimų stebėsenos ir valdymo komiteto darbo reglamentą, kuriame nustatoma Valdymo komiteto darbo forma, posėdžių organizavimo, temų pasiūlymų nagrinėjimo, sprendimų priėmimo tvarka, Valdymo komiteto narių rotacijos principai, kiti su Valdymo komiteto veikla susiję klausimai. Valdymo komitetas gali teikti siūlymus Tarybos pirmininkui dėl reikminių tyrimų priemonės tobulinimo.

II SKYRIUS REIKMINIŲ TYRIMŲ INICIJAVIMAS IR JŲ TEMŲ TVIRTINIMAS

PIRMAS SKIRSNIS

REIKMINIŲ TYRIMŲ INICIJAVIMO IR JŲ TEMŲ TVIRTINIMO BENDROJI TVARKA

5. Pasiūlymus dėl reikminių tyrimų temų (toliau – temos pasiūlymas) teikia suinteresuotos valstybės institucijos pagal Tarybos paskelbtą kvietimą.

6. Kvietimas skelbiamas Tarybos pirmininko patvirtintų Lietuvos mokslo tarybos mokslo ir sklaidos projektų konkursinio finansavimo bendrųjų taisyklių (toliau – Bendrosios taisyklės)

nustatyta tvarka, kiek ji neprieštarauja Aprašui. Skelbiant kvietimą, nurodomi specialieji jo reikalavimai – projektų, kurie bus vykdomi pagal atrinktas reikminių tyrimų temas trukmė, biudžeto dydis, taip pat gali būti numatytos prioritinės laukiamų temų problematikos sritys, Tarybos ir suinteresuotų valstybės institucijų bendro projektų finansavimo galimybė ir pan. Specialiuosius kvietimo reikalavimus Tarybos pirmininkui gali pasiūlyti Valdymo komitetas.

7. Paskelbus kvietimą, temų pasiūlymai gali būti teikiami nuolat, jie svarstomi ne rečiau kaip kartą per pusę metų, artimiausio svarstymo pradžios data nurodoma kvietime. Pateiktų pasiūlymų svarstymas ir atranka paprastai atliekama per 45 dienas.

8. Suinteresuotai valstybės institucijai pagrindus itin skubų reikminių tyrimų poreikį (ekstremalios situacijos valstybėje keliamų iššūkių atveju ar pan.), toks temos pasiūlymas svarstomas neatidėliotinai, nelaukiant kvietime nustatyto artimiausio svarstymo pradžios laiko.

9. Suinteresuota valstybės institucija gali pateikti pasiūlymą dėl temos, pagal kurią jau buvo vykdytas sėkmingai užbaigtas Tarybos finansuotas reikminių tyrimų projektas, pagrindusi tolesnių tyrimų šia tema poreikį.

10. Temos pasiūlymai teikiami kvietime nustatyta tvarka, pagal Tarybos pirmininko patvirtintą formą. Teikiamame temos pasiūlyme turi būti:

10.1. nurodytas temos pavadinimas;

10.2. vadovaujantis strateginiais valstybės dokumentais suformuluota valstybei ir visuomenei svarbi bei neatidėliotina spręstina problema, pateiktas jos aprašymas ir sprendimo poreikis, įvardyti spręstini suinteresuotos valstybės institucijos uždaviniai;

10.3. suformuluoti laukiami reikminių tyrimų projekto rezultatai, nurodant rezultatų formą (studija, metodika, rekomendacijos, priemonės, modeliai ir pan.);

10.4. patvirtinta, kad tyrimai pagal teikiamą temą nėra (nebuvo) atlikti (finansuoti) iš kitų šaltinių; nurodyta, ar suinteresuota valstybės institucija prisidės prie projekto (-ų) finansavimo ir kokia dalimi;

10.5. nurodytas temos pasiūlymą pateikusios suinteresuotos valstybės institucijos atstovas, įgaliotas spręsti su teikiamu pasiūlymu susijusius klausimus.

11. Temos pasiūlymas įvertinamas pagal šiuos kriterijus:

11.1. ar temos pasiūlyme įvardinta problema laikytina svarbia ir aktualia valstybei bei visuomenei;

11.2. ar problema spręstina neatidėliotinai;

11.3. ar temai išnagrinėti (problemai išspręsti) yra būtini moksliniai tyrimai;

11.4. ar problemai spręsti nebuvo atlikti (atliekami) tyrimai, kuriuos finansavo (-uoja) kiti šaltiniai. Jei tema teikiama Aprašo 9 punkte nurodytu atveju, kartu įvertinama, ar problemai spręsti reikalingi tolesni tyrimai;

11.5. pateiktos temos svarba bendrame vertinamų temų kontekste.

12. Temų pasiūlymus vertina Valdymo komitetas. Vertinimui Tarybos pirmininko pritarimu gali būti pasitelkiami Tarybos ekspertų komitetai ir (ar) Tarybos ekspertai. Temų pasiūlymams pristatyti gali būti kviečiami juos pateikusių suinteresuotų valstybės institucijų atstovai.

13. Įvertinęs temų pasiūlymus, Valdymo komitetas, atsižvelgdamas į reikminių tyrimų projektų finansavimui Tarybos planuojamas lėšas, teikia motyvuotą siūlymą Tarybos pirmininkui dėl atitinkamo laikotarpio reikminių tyrimų temų sąrašo patvirtinimo. Gali būti siūloma kelias reikminių tyrimų temas sujungti vieną, taip pat padidinti lėšas, numatytas skirti reikminių tyrimų projektų finansavimui.

14. Tarybos pirmininkas įvertina Valdymo komiteto siūlymą ir tvirtina atitinkamo laikotarpio reikminių tyrimų temų, pagal kurias skelbiamas kvietimas reikminių tyrimų projektams įgyvendinti, sąrašą arba motyvuotai grąžina siūlymą pataisyti. Prieš priimdamas sprendimą, Tarybos pirmininkas gali kreiptis į Tarybos valdybą dėl papildomo finansavimo reikminių tyrimų priemonei skyrimo.

ANTRAS SKIRSNIS
REIKMINIŲ TYRIMŲ INICIJAVIMO, ESANT KITAI FINANSUOJANČIAI
INSTITUCIJAI AR TIKSLINIŲ LĖŠŲ SKYRIMO ATVEJU, TVARKA

15. Suinteresuota valstybės institucija gali pilnai (100 proc.) finansuoti projektą (-us) (toliau – finansuojanti institucija) pagal siūlomą valstybei ir visuomenei strategiškai svarbią ir neatidėliotinai sprendtiną reikminių tyrimų temą.

16. Finansuojančios institucijos temos pasiūlymas turi atitikti Aprašo 10 punkto reikalavimus. Teikdama pasiūlymą, finansuojanti institucija turėtų patvirtinti, kad įvertino, jog problemai teikiama tema išspręsti netaikytinos Lietuvos Respublikos viešųjų pirkimų įstatymo 15 straipsnio 1 dalies ar Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. sausio 15 d. nutarimu Nr. 22 „Dėl Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros paslaugų pirkimų vykdymo tvarkos aprašo patvirtinimo“ patvirtinto Mokslinių tyrimų ir eksperimentinės plėtros paslaugų pirkimų vykdymo tvarkos aprašo nuostatos.

17. Finansuojančios institucijos temos pasiūlymas svarstomas neatidėliotinai Aprašo 11–14 punktuose nustatyta tvarka.

18. Tarybos pirmininkui priėmus Aprašo 14 punkte nurodytą sprendimą dėl finansuojančios institucijos pateiktos reikminių tyrimų temos, paraiškos reikminių tyrimų projektams vykdyti teikiamos ir vertinamos, reikminių tyrimų projektai įgyvendinami bei informacija apie projektų rezultatų pritaikymą ar panaudojimą teikiama Aprašo III–IV skyriuose nustatyta tvarka, atsižvelgiant į tai, kad:

18.1. svarstant su finansuojančios institucijos pateikta reikminių tyrimų tema susijusius klausimus, nurodytus Aprašo 20, 24 ir 30 punktuose, Valdymo komiteto posėdyje dalyvauja šios institucijos deleguotas (-i) atstovas (-ai);

18.2. finansuojanti institucija lėšas Tarybai perveda vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 543 (aktualia redakcija), pagal finansuojančios institucijos temą įgyvendinamų reikminių tyrimų projektų bendroji finansavimo tvarka nustatoma Tarybos ir finansuojančios institucijos pasirašytoje biudžeto lėšų naudojimo sutartyje, o atskiro projekto įgyvendinimo sąlygos ir tvarka – projekto finansavimo sutartyje, kuri rengiama pagal Tarybos pirmininko patvirtintą formą, suderintą su finansuojančia institucija.

19. Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu ar kitu teisės aktu skyrus (numačius) tikslinių lėšų suinteresuotos valstybės institucijos pasiūlytų temų reikminiams tyrimams vykdyti, jas administruojant taikomos konkrečios Aprašo nuostatos ir, jei reikia, specialieji reikalavimai nurodomi atskirame Tarybos pirmininko įsakyme.

III SKYRIUS
REIKMINIŲ TYRIMŲ PROJEKTŲ KONKURSU VYKDYMAS IR PROJEKTŲ
ĮGYVENDINIMAS

PIRMAS SKIRSNIS
PARAIŠKŲ REIKMINIŲ TYRIMŲ PROJEKTAMS VYKDYTI TEIKIMAS IR
VERTINIMAS

20. Reikalavimus paraiškoms reikminių tyrimų projektams vykdyti ir jų konkurso tvarką nustato Bendrosios taisyklės tokia apimtimi, kiek jos neprieštarauja Aprašui. Siūlymus dėl kvietimo teikti paraiškas reikminių tyrimų projektams vykdyti nuostatų Tarybos pirmininkui teikia Valdymo komitetas.

21. Siekiant suinteresuotos valstybės institucijos, pateikusios reikminių tyrimų temą, pagal kurią paskelbtas reikminių tyrimų projektų paraiškų konkursas, detalesnio poreikių išaiškinimo gali būti organizuojami suinteresuotų valstybės institucijų ir pareiškėjų susitikimai iki kvietimo teikti paraiškas pabaigos.

22. Konkursui pateiktų reikminių tyrimų projektų paraiškų ekspertinį vertinimą pagal visus paraiškos ekspertinio įvertinimo formoje nurodytus kriterijus Tarybos pirmininko sudarytos ekspertų komisijos atlieka vadovaujantis Tarybos pirmininko patvirtintu Projektų ir jų ataskaitų ekspertinio vertinimo tvarkos aprašu (toliau – Ekspertinio vertinimo tvarkos aprašas), kiek jis neprieštaruoja šiam Aprašui. Esant poreikiui Valdymo komitetas gali siūlyti Tarybos pirmininkui pasitelkti suinteresuotų valstybės institucijų atstovus (specialistus).

23. Suinteresuotos valstybės institucijos, pagal kurios pateiktą temą paskelbtas konkursas reikminių tyrimų projektams vykdyti, įgaliotas atstovas supažindinamas su paraiškomis, gautomis pagal šią temą, bei jų įvertinimu ir pristato suinteresuotos valstybės institucijos nuomonę dėl paraiškų finansavimo (ar paraiškos atitinka suinteresuotos valstybės institucijos iškeltos problemos sprendinių paieškos kryptį, ar planuojami rezultatai, taip pat projekto apimtis atitinka suinteresuotos valstybės institucijos poreikius ir lūkesčius) Valdymo komiteto posėdyje.

24. Valdymo komitetas, įvertinęs ekspertų komisijos sudarytą (-as) finansuotinių projektų pirmumo eilę (-es) pagal reikminių tyrimų temas, konkursui numatytas lėšas ir suinteresuotų valstybės institucijų nuomonę dėl paraiškų finansavimo bei skiriamą kofinansavimą (jei numatyta skirti), svarsto siūlomų finansuoti projektų sąrašą ir teikia siūlymą dėl jo Tarybos pirmininkui.

ANTRAS SKIRSNIS

REIKMINIŲ TYRIMŲ PROJEKTŲ ĮGYVENDINIMAS

25. Reikminių tyrimų projektų įgyvendinimo bei administravimo tvarką nustato Bendrosios taisyklės tokia apimtimi, kiek jos neprieštaruoja Aprašui.

26. Suinteresuota valstybės institucija reikminių tyrimų projekto kofinansavimo (jei numatoma) lėšas Tarybai perveda vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų sudarymo ir vykdymo taisyklėmis, patvirtintomis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2001 m. gegužės 14 d. nutarimu Nr. 543 (aktualia redakcija), su Taryba pasirašytoje biudžeto lėšų naudojimo sutartyje nurodyta tvarka ir terminais.

27. Suinteresuota valstybės institucija, pasiūliusi temą, pagal kurią vykdomas projektas, dalyvauja tolesnėje nuolatinėje įgyvendinamo projekto priežiūroje savo nustatytais terminais ir tvarka.

28. Projektų vadovai bei vykdančiosios institucijos projekto finansavimo sutartyje nurodyta tvarka ir terminais teikia Tarybai reikminių tyrimų projekto ataskaitas.

29. Ekspertinį reikminių tyrimų projektų mokslinių ataskaitų (toliau – projekto mokslinė ataskaita) vertinimą atlieka Tarybos pirmininko patvirtintų ekspertų veiklos bendrųjų taisyklių nustatyta tvarka sudarytos ekspertų komisijos ar paskirti pavieniai ekspertai, vadovaudamiesi Ekspertinio vertinimo tvarkos aprašu, kiek jis neprieštaruoja Aprašui.

30. Pasibaigus projektų mokslinių ataskaitų ekspertiniam vertinimui:

30.1. suinteresuotai valstybės institucijai, pasiūliusiai temą, suteikiama galimybė susipažinti su Tarybai pateikta projekto moksline ataskaita;

30.2. suinteresuota valstybės institucija Tarybos nustatytais terminais pateikia savo išvadas dėl įgyvendinto projekto ir jo rezultatų;

30.3. Valdymo komitetas įvertina ekspertų komisijos (pavienių ekspertų) išvadas bei suinteresuotos valstybės institucijos išvadą, ar pasiekti suformuluoti reikminių tyrimų tikslai bei įgyvendinti iškelti uždaviniai (Aprašo 23 punktas) ir parengia siūlymą Tarybos pirmininkui dėl projektų mokslinių ataskaitų vertinimo rezultatų.

IV SKYRIUS

PROJEKTŲ REZULTATŲ PRITAIKYMO AR PANAUDOJIMO POPROJEK TINĖ

PRIEŽIŪRA

31. Suinteresuota valstybės institucija, dalyvaudama finansuojamų projektų atrankoje (Aprašo 23 punktas), įsipareigoja užtikrinti projektų rezultatų panaudojimą.

32. Nuo projekto mokslinės ataskaitos patvirtinimo praėjus ne daugiau kaip pusei metų suinteresuota valstybės institucija pateikia Tarybai informaciją (iki 1 psl.) apie tai, kaip yra pritaikyti ar panaudojami projekto rezultatai.

33. Projekto vadovas ir vykdančioji institucija, Tarybai paprašius, teikia informaciją apie įgyvendintą reikminių tyrimų projektą penkerius metus po jo pabaigos.

34. Suinteresuota valstybės institucija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. balandžio 28 d. nutarimu Nr. 292 (Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2022 m. gruodžio 14 d. nutarimo Nr. 1264 redakcija) patvirtintos Strateginio valdymo metodikos 262–269 punktuose nustatyta tvarka ir terminais, įgyvendintų projektų rezultatus (ataskaitas) teikia į Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos valdomą duomenų bazę „Analitinės informacijos biblioteka“.

35. Kitas įgyvendintų projektų rezultatų viešinimo priemonės (jų formą, periodiškumą, turinį) Tarybos pirmininkui pasiūlo Valdymo komitetas.

V SKYRIUS BAIGIAMOSIOS NUOSTATOS

36. Iš suinteresuotos valstybės institucijos gavusi informacijos apie tai, kad projekto vadovo ir vykdančiosios institucijos teikiami tarpiniai projekto rezultatai ir jų kūrimo eiga kelia pagrįstų abejonių dėl galutinių projekto rezultatų, Taryba, atlikusi projekto eigos ir rezultatų analizę, turi teisę projekto įgyvendinimą nutraukti.

37. Valdymo komiteto narių ekspertinis darbas vertinant temų pasiūlymus gali būti apmokamas. Valdymo komiteto narių darbas apmokamas Tarybos pirmininkui patvirtinus atitinkamo laikotarpio reikminių tyrimų temų, pagal kurias skelbiamas kvietimas reikminių tyrimų projektams įgyvendinti, sąrašą.

Papildyta punktu:

Nr. [V-505](#), 2024-11-05, paskelbta TAR 2024-11-06, i. k. 2024-19312

Pakeitimai:

1.

Lietuvos mokslo taryba, Įsakymas

Nr. [V-505](#), 2024-11-05, paskelbta TAR 2024-11-06, i. k. 2024-19312

Dėl Lietuvos mokslo tarybos pirmininko 2023 m. liepos 14 d. įsakymo Nr. V-384 „Dėl Reikminių tyrimų projektų inicijavimo ir įgyvendinimo tvarkos aprašo patvirtinimo“ pakeitimo